

Budapestre vonatkozó ujságcik

Oszályozás

371.5

Szerző:

Cím:

Megfigyelések a „Csikágó”
gyermekéről.

Forrás:

Ujság

Bp.

1930. X. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füzet)

Hely

Idő

Személy

Helyszám

„1930”

Megfigyelések a „Csikágó” gyermekeiről

Nem lehet leszoktatni a fiatalságot a csikágói nyelvről

A Csikágót nem kell bemutatni a budapesti közönségnek. A hetedik kerületnek ez a része manapság már olyan ismert és ezen a néven annyiszor emlegetett, hogy alig gondol valaki az északamerikai világvárosra, ha a Csikágó nevet hallja. Külön kis világa van a Csikágónak. A határok: a Rottenbiller-utca, Damjanich-utca, a Városliget és a Thököly-ut. Ezen belül valami különös tájszólással beszélnek a magyar nyelvet. A Csikágó tehát híres Budapesten, csak hogy ez a hír nem a legkitünőbb. A leg-sötétebb Ferencváros lilimait a Csikágóban bizony egyszerű csirkefogóknak nevezik.

Ebben a környezetben, ezen nagyon sűrűn lakott városrészben azt gondolná az ember, hogy a gyermekek nem látnak jó példát maguk előtt és nevelésük sem haladhat a kívánt módon. A Csikágó híre nem is olyan régi keletű. A mai felnőttek gyermekkorában talán még senkinek sem jutott volna eszébe aggódni, hogy ezen a környéken elromolhatnak a gyermekek. Ezért lehet azt hinni, hogy ennek a környéknek régi gyermekei sokkal jobbak voltak, mint amilyen a mai generáció. Hogy mi a különbség a Csikágó régi és mostani gyermekei között, arra legjobban olyan ember

adhat választ, aki maga is a Csikágóban nevelkedett és most is módjában áll maga előtt látni a fiatalságot.

Egy csikágói elemi iskola tanítójával beszélgettünk erről a kérdéstről. *Közel három év óta tanít* és így a legilletékesebb, hogy kérdéseinkre feleljen. A tanító a következőket mondotta:

— A mostani szegényebb sorsu, erre a környékre való gyermekek sokkal közelebb áll ahhoz a tipushoz, amelyet csibésznek neveznek. Nem szükséges magyaráznom, hogy régen jobbak voltak az erkölcsök, nemcsak ezen a környéken, de mindenütt máshol is. A régi gyermek tehát jó példát látott a szüleinél, testvéreinél, vagy egykoru társainál és így természetesen sokkal kötelességtudóbb volt, aminek az volt az oka, hogy a gyermeket azelőtt a szülői háznál sokkal jobban nevelték. A mai világban a rossz gazdasági viszonyok és a nehéz kenyérkereseti lehetőségek miatt a szülő nem ér rá annyit foglalkozni a gyermekével, mint azelőtt, mert minden idejében dolgozni kénytelen, hogy megélhesen. Ma az asszony is dolgozik és a gyermek még kiskorában legtöbb esetben őrizet nélkül marad otthon. A négy-öt éves kis kölykök

már az utcán csavaroghatnak és miután a gyermek lelke ebben a korban a legfogékonyabb, eltanulja azt, amit az idősebbektől hall és lát. Márpedig, hogy az utcán jól nem hall és nem tanul, arra mérget lehet venni. A mai kisgyermek, amikor az iskolába kezd járni, már az első elemiben megtanulta a tisztátlanabb erkölcsi fel-fogást és az első szavak, amelyeket hall és megtanult, olyanok, hogy azt nem szabadna sohasem hallania.

— Csak utalnom kell a Csikágóban általánosan használt beszédmódorra, amely már kis korában annyira beidegződik az emberbe, hogy egész kicsavart, kifordított magyar nyelven beszél, amelybe minduntalan idegen szavakat kever. A csibésznyelv hódítása oly nagy, hogy mi az iskolában is a legnagyobb nehézségekkel tudunk ellene küzdeni. A kis elemista feleletében állandóan használja ezeket a szavakat. Természetesen nem rosszaságból, hanem azért, mert megszokta, mert beléidegződött és mivel ezt hallja, ahogy kilép az iskola kapuján. Hányszor utasítunk rendre egy-egy gyermeket, amiért csibésznyelvet használ. De hiába, ahogy vége a tanításnak és tódulnak kifelé a gyermekek, nem látnak bennünket, tanítóikat a közelben, máris csibésznyelven beszélnek.

— A szülők szegénysége miatt a gyermek szemében mindennél előbbrevalóbb a pénz. Tanuja voltam egyszer, hogy egy kis tanítványom koldult, hogy moziba mehessen. Még örülnöm kellett, hogy nem lop! Az iskolai viselkedés, a szigorú fegyelemme még türhetővé tehető, de az utcán már nem mi vagyunk az urak. Hányszor látom, hogy az utcasarkon, vagy egy téren a csibész

penzzel különböző szerencsejátékokat játszanak, kártyáznak, vagy fej vagy írással szórakoznak. A kisgyermek odáll, szájátva bámul, figyel és egyszerre csak rajtakapom, hogy az iskolában a szünetben a társaival ő is azt játssza. Egy másik rétege a kisdíákoknak csak a sportolásnak hódol. Futballoznak éjjel-nappal, tönkreteszik a cipőjüket, mert ha nincs labdájuk, megteszi a kavics is, ha a téren nem lehet játszani, jó arra az utca is.

A tanító beszél, közben az udvaron az egyik sarokban a gyermekek „snuroznak”. Természetesen erről nem tud a tanítójuk, aki különben így folytatta a témát:

— A tanulás bizony elég nehezen megy. A gyermekek nem figyelnek, örökké másra gondolnak, máson jár az eszük és mindig játszani akarnak. Az elemistának akármilyen kerül a kezébe, azonnal játszadozik. Egyet azonban örömmel kell megállapítanom. A gyermekek érteime és felfogóképessége javult. Ami érdekli őket, azért lelkesednek és hamar megtanulják pusztá odafigyeléssel is. Fejlődött bennük a gyermeki raffinéria is, ami elsősorban odairányul, hogy mindig újabb huncutságokon törnek a fejüket.

— Az általános elszegényedés az oka, hogy a gyermekek egy része rosszul van öltözve. A tiszoraijuk sem az, mint a békében volt, de amennyire csak lehetséges, igyekszünk tejet biztosítani mindgyüknek. Még a tehetősebbeknek sincs olyan jó dolguk, mint azelőtt volt. Manapság csak a valóban gazdagok tudják megengedni azt a luxust maguknak, — ami azelőtt szinte természetes volt — hogy gyermekük mellett nevelőnőt, vagy német Fräuleint tarthassanak. Ezek a gyermekek összekeverednek, a nevelőnővel, esetleg sokkal kevésbé tehető társaikkal és így kárbavész a szülők fáradozása. A mai gyermek tehát szerencsétlenebb külső körülmények folytán nem éri el a régebbi kor gyermekeinek szintjét.

A tanító őszinte vallomásán érdemes elgondolkozni.

L. L.